

Pandemi Döneminde Öğretmenlerin Çevrimiçi Ölçme Değerlendirme Süreçlerinin İncelenmesi

Melek ATABAY¹, Kübra KESİK², Özkan KOMAR³, Aslıhan YAZICIOĞLU⁴, Ünal ÇAKIROĞLU⁵

Öz: Covid-19 pandemisine hazırlıksız yakalanan öğretmenler, çevrimiçi öğretime hızlıca adapte olmaya çalışmış ve mevcut ölçme değerlendirme yöntemlerini bu süreçte değiştirmek durumunda kalmışlardır. Bu çalışmanın amacı, farklı branşlardaki ortaokul öğretmenlerinin pandemi döneminde kullanmış oldukları ölçme değerlendirme yöntemlerini belirlemek ve öğretmenlerin bu yöntemlerin uygunluğu hakkındaki değerlendirmelerini ortaya koymaktır. Öğretmenler ile yapılan mülakatlar ile yürütülen çalışmada, veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Sonuç olarak, öğretmenlerin pandemi döneminde ölçme değerlendirme uygulamalarına yönelik değerlendirmeleri; dersin doğası, öğretmen tutumu, süreçte kullanılan değerlendirme yöntem ve araçları, öğrenen özellikleri, geri bildirim, öğrenme çıktıları, geçerlilik ve güvenilirlik boyutlarında şekillenmiştir. Bu boyutlardan; dersin doğası, öğretmen tutumu, öğrenen özellikleri ile çevrimiçi değerlendirmeyi sınırlandırıcı unsurlar, yöntem ve araçlar, geri bildirim ve öğrenme çıktılarından ise çevrimiçi değerlendirme sürecinin kolaylaştırıcı unsurları olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın, acil uzaktan öğretim süreçleri için farklı branşlardaki derslere yönelik oluşturulacak değerlendirme modellerine ilişkin çalışmalara katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Ölçme ve değerlendirme, çevrimiçi değerlendirme, çevrimiçi öğretim, acil uzaktan eğitim

Investigation of Teachers' Online Evaluation and Assessment Processes during the Pandemic Period

Abstract: Caught unprepared by the COVID-19 pandemic, teachers made efforts to adjust to online teaching swiftly and, in certain instances, had to modify their existing systems of evaluation and assessment. The objective of this study was to ascertain the evaluation and assessment techniques used by secondary school educators across several subjects throughout the pandemic period and to uncover teachers' opinions regarding the suitability of these approaches. The study involved conducting interviews with teachers, and the data collected were analyzed using the content analysis method. Consequently, teachers' evaluation and

Geliş tarihi/Received: 09.07.2023

Kabul Tarihi/Accepted: 16.04.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

¹ Arş. Gör. Dr., Trabzon Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, melekatabay@trabzon.edu.tr, 0000-0002-9585-832X

² Öğretmen, Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, kubra_kesik21@trabzon.edu.tr, 0009-0003-6279-0714

³ Yüksek Lisans Öğrenci, Trabzon Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, ozkan_komar21@trabzon.edu.tr, 0009-0001-7889-7095

⁴ Yüksek Lisans Öğrenci, Trabzon Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, aslihan_eren21@trabzon.edu.tr, 0009-0009-7927-3426

⁵ Prof. Dr., Trabzon Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, cakiroglu@trabzon.edu.tr, 0000-0001-8030-3869

Atf için/To cite: Atabay, M., Kesik, K., Komar, Ö., Yazıcıoğlu, A. & Çakiroğlu, Ü. (2024). Pandemi Döneminde Öğretmenlerin Çevrimiçi Ölçme Değerlendirme Süreçlerinin İncelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 401-424. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1324768>

assessment practices during the pandemic were influenced by factors such as the course's nature, the teacher's attitude, the evaluation methods and tools used, the characteristics of the learners, the feedback provided, the learning outcomes, and the validity and reliability. The study identified several factors that can either hinder or support the online assessment process. Among these dimensions, the course nature, teacher attitude, learner characteristics, and online assessment were identified as limiting factors, whereas methods and tools, feedback, and learning outcomes were recognized as facilitating factors in the online assessment process. This study is believed to have the potential to help the development of online assessment models for emergency distance education courses across several disciplines.

Keywords: Measurement and assessment, online assessment, online teaching, emergency remote education

Giriş

Covid-19 pandemi döneminde yüz-yüze eğitime ara verilmesinin ardından, uzaktan eğitimin tüm kademelerinde çevrimiçi öğrenme ortamları yoluyla eğitim öğretim faaliyetlerine devam edilmiştir. Eğitime kesintisiz devam edebilmeleri için Google Classroom, Google Meet, Zoom, Viber grupları, WhatsApp gibi ortamlar çevrimiçi öğretim araçları olarak kullanılmıştır (Marković-Krstić & Milošević-Radulović, 2021). Bu kapsamda pandemi dönemindeki uzaktan öğretime yönelik yapılan bir araştırmada (Yavuz vd., 2020) canlı derslerin sırasıyla Zoom (%17), Microsoft Teams (%16), Adobe Connect (%14) ve Perculus gibi araçlarla yürütüldüğünü belirtmişlerdir.

Acil uzaktan eğitim sürecinde en büyük sorunlardan birisi ölçme ve değerlendirme alanında yaşanmıştır. Bu dönem eğitim kurumlarının geçme/kalma üzerine kurulu ölçme ve değerlendirme sistemlerini askıya almalarına neden olmuştur (Bozkurt vd., 2020). Dolayısıyla, bu durum okullarda yapılan ölçme uygulamalarının geçerliliğinin sorgulanmasına sebep olmuştur (d'Orville, 2020). Pandemi öncesinde yapılandırılmış olan değerlendirme süreçleri, pandemiyle birlikte hızlı ve uygulanması gerekli olan bir basamak olarak birçok öğretmen tarafından farklı şekillerde yürütülmüştür. Bu dönemde çevrimiçi öğretimdeki gerek etkileşim gerekse iletişim bağlamındaki farklı uygulamalar, değerlendirme şekillerini de farklılaştırmıştır. Bu noktada bu çalışma öğretmenlerin çevrimiçi öğretim süreçlerinde yürüttükleri değerlendirme şekillerinin belirlenmesini hedeflemektedir. Bu bağlamda elde edilen sonuçların acil uzaktan eğitim durumlarındaki değerlendirme şekillerine yönelik yapılacak çalışmalara katkı sağlayabileceğini değerlendirmektedir.

Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında Değerlendirme

Uygun ve etkili ölçme araçlarının kullanımı öğrencinin gelişimi ve akademik başarısını değerlendirmenin yanında müfredatın, öğretim yönteminin ve öğretim sırasında kullanılan materyallerin de etkililiğini ortaya koymak açısından gereklidir. Geleneksel öğrenme ortamlarında kâğıt kalem ile yapılan sınavlar yerini çevrimiçi ortamda e-değerlendirme süreçlerine bırakmıştır. Uzaktan eğitim sağlayıcıları, alternatif öğrenci değerlendirme stratejilerini benimsemeye başlamış olsa da genellikle geleneksel değerlendirme yöntemlerinin uzaktan eğitimde de kullanımının devam ettiği görülmektedir (Aluko & Omidire, 2021). Bu kapsamda araştırmacılar çevrimiçi öğretimde akran veya öğreticilerden alınan geri bildirim, öz-değerlendirme testleri, ödevler, etkileşimler ve deneme testlerine yer verilmesinin gerekliliği belirtilmiştir (Karadağ, 2014; Marković-Krstić & Milošević-Radulović, 2021). Benzer şekilde Hodges vd. (2020) pandemide gelişen bu yeni acil uzaktan eğitim durumunda yeni veya alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin kullanılmasının gerekliliğine vurgu yapar. Ancak pandemi döneminde çevrimiçi

öğretim veren öğretmenlerin çok azının uzaktan öğretime yönelik bir eğitim aldığı (Vegas, 2020) değerlendirildiğinde, öğretmenlerin yeni durumda geleneksel ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerine devam etme durumlarını arttırabileceği veya yeni duruma adapte olmalarını zorlaştırabileceği düşünülebilir.

Acil Uzaktan Eğitimde Değerlendirme Yöntemleri ve Araçları

Covid-19 pandemi sürecindeki uzaktan eğitim uygulamaları acil uzaktan eğitim olarak değerlendirilmektedir (Bozkurt vd., 2020; Hodges vd., 2020). Genel olarak uzaktan eğitim belli bir amaç doğrultusunda planlı ve sistematik etkinliklerle eğitimi sürdürülebilir kılar. Ancak acil uzaktan eğitimde mevcut olanaklarla eğitimi ayakta tutma çabası söz konusudur (Bozkurt, 2020). Acil uzaktan eğitimin zorunluluk, uzaktan eğitimin ise bir seçenek olması, acil uzaktan eğitimin ihtiyaca yönelik geçici de olsa çözümler üretilmesi gereken bir süreç olarak ele alınmasına sebep olmuştur.

Acil uzaktan eğitimde değerlendirme amacıyla kullanılacak araçlar ve yöntemler uygulanan iletişim şekillerine göre değişebilmektedir. Bu kapsamda Web 2.0 araçları ölçme ve değerlendirme araçları olarak önemli bir yer tutmaktadır. Bu araçlardan birisi olan Kahoot, çevrimiçi öğrencilerin ön bilgilerini ölçmek için oluşturulan kısa çoktan seçmeli sınavların oluşturulduğu oyun tabanlı bir uygulamadır (Licorish vd., 2018). Mentimeter ile hazırlanan kelime bulutları, anketler, soru-cevap uygulamaları etkileşimli bir şekilde kullanılabilir (Çelik, 2021). Puzzlemaker; uygulaması sayesinde kelime arama, çifte bulmacalar, criss-cross, matematiksel kareler, düşmüş ifadeler, mektup fayansları, labirentler, sayı blokları ve gizli mesaj kategorilerinde bulmacalar hazırlanabilir (Tatlı & Gündoğdu, 2017). Plickers ve Quizizz uygulamalarında, kısa ve uzun cevaplı sorular, anket sorusu ve çoktan seçmeli sorular hazırlanabilir (López-García, 2016). Ayrıca öğrencilere anında geri bildirim verebilme olanağına sahip Socrative uygulaması da öğrencilerin öğrendiklerinin oyun ortamında değerlendirebilmelerini sağlayan bir araçtır (Socrative, 2022). Diğer yandan ödevler de pandemi döneminde ölçme değerlendirme amacıyla kullanılan önemli uygulamalar olarak düşünülebilir. Bu bağlamda öğretmenlerin ödevlerinin anlaşılabilirliğine, ders kazanımlarıyla ilişkisine, öğrenci bilgi, beceri, tutum, değerlerini ortaya çıkarmasına ve değerlendirilmesinin objektifliği öğrenme çıktıları açısından önemli görülmektedir (Adıgüzel, 2020).

Acil Uzaktan Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Çalışmalar

Acil uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme uygulamalarına ilişkin yapılan çalışmalar, uygulanan ölçme değerlendirme yöntemlerinin çeşitliliği ve etkililiği hakkında fikir verebilir. Bu bağlamda önemli noktalardan birisi bu süreçte öğretmenlerin karşılaştığı zorluklardır. Bu durum üzerine odaklanan Bayram (2021) acil uzaktan eğitimde öğretmenlerin çoğunun öğrenciyi denetleyemediklerini ve uzaktan eğitimde sağlıklı bir şekilde ölçme değerlendirme yapamadıklarını belirtmiştir. Bir diğer araştırmada, acil uzaktan eğitim uygulamalarındaki öğrenci başarısının değerlendirilmesine ilişkin öğretmen görüşleri incelenmiştir. Farklı eğitim kademelerinde görev yapan ve çeşitli branşlardaki öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin uzaktan eğitimde de yüz-yüze eğitimdeki ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma eğiliminde oldukları ortaya çıkmıştır (Adıgüzel, 2020). Özgül vd. (2020) uzaktan eğitimle Türkçe dersinin nasıl işlendiğine yönelik Türkçe öğretmenlerinin görüşlerini incelemiştir. Çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecindeki değerlendirme uygulamalarının yetersizliğini, ölçme değerlendirmede hazır test ve ödev kullandıkları ve dolayısıyla dersleri soru cevaplarla işledikleri belirlenmiştir. Aslan vd. (2021) pandemi döneminde uzaktan eğitimde

ortaokul müfredatına ilişkin ortaokul öğretmenlerinin görüşlerini aldığı çalışmada öğretmenler, ölçme ve değerlendirme aracı olarak yalnızca ödev, ünite sonu quizleri ve öğrencilerin çevrimiçi derslere katılımlarını incelediklerini, değerlendirme araçlarının geçerli ve güvenilir olarak uygulanmadığını ortaya koymuşlardır. Bir başka çalışma, yükseköğretim kademesinde uzaktan eğitim uygulamalarının ölçme ve değerlendirme alt sistemine ilişkin uygulayıcılarının görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Çalışmanın sonucunda yükseköğretimde uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme sisteminde karşılaşılan sorunların teknolojik altyapı eksikliği, sınavların güvenliği, eşit fırsatların sağlanamamasından kaynaklandığı ortaya çıkmıştır (Yörük, 2021).

Uzaktan eğitimde senkron ortamlarla birlikte kullanılan TRT-EBA kanalları üzerinden gerçekleştirilen TV yayınları da ölçme ve değerlendirme açısından incelenen çalışmalardandır. Şen (2021) pandemi döneminde televizyon aracılığıyla yapılan matematik dersi yayınlarının 32 ilköğretim matematik öğretmen adayı tarafından değerlendirildiği nitel çalışmada, yayınların olumlu katkılarının yanında ölçme ve değerlendirme açısından sınırlılıkları, farklı öğretim, yöntem ve teknik kullanımı ile iletişim ve geri bildirim noktasındaki bazı eksiklikleri olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Yurt dışındaki çalışmalar incelendiğinde; Sa'di, Abdelraziq, ve Sharadgah (2021) Ürdün'deki Princess Sumaya Teknoloji Üniversitesi'ndeki (PSUT) 83 öğretim görevlisinin pandemi sırasında öğrencilerinin çevrimiçi değerlendirilmesine ilişkin gözlemlerini anket yoluyla elde etmiştir. Bu çalışmada öğretmenler, hızlı geçiş sebebiyle alt yapısı hazır olmayan uzaktan eğitim uygulamaları nedeniyle akademik intihalleri önleyecek güvenilir yazılımın bulunamaması, bazı fakültelerin öğrencilerini ilk deneyimleri olduğu için sanal öğrenme ortamlarında değerlendirememeleri ve biçimlendirici değerlendirmeye yeterince önem verilmemesi gibi sonuçlar doğurduğunu belirtmişlerdir. Capperucci ve Salvadori (2021) Floransa Üniversitesi'nin 60 öğretim üyesiyle uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirmeye yönelik gerçekleştirdiği çalışmada, öğretim görevlilerinin yüz-yüze öğretime özgü ölçme ve değerlendirme yöntemlerini uzaktan eğitime aktarmaya yönelik yaygın bir eğilimin olduğunu belirtmiştir. Endonezya'da yapılan bir çalışmada ise çevrimiçi sınıf testleri yoluyla İngilizce biçimlendirici değerlendirme hakkındaki algıların belirlenmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak; öğrencilere geri bildirim vererek çevrimiçi sınıf ortamındaki biçimlendirici değerlendirme bağlamında sunulan etkinliklerin olumlu geri bildirimlerle uygun olduğu sonucuna varılmıştır (Syafrizal & Pahamzah, 2020). Pandemi süresince acil uzaktan eğitimde değerlendirme sürecine yönelik yürütülen sınırlı sayıdaki çalışma incelendiğinde, mevcut çalışmaların ölçme değerlendirmenin nasıl gerçekleştiğine, türlerine ve kullanılan araçlara, öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlara odaklandığı görülmektedir.

Yapılan çalışmalar, çevrimiçi öğretimin verimli bir şekilde yürütülebilmesi için öğretmen tarafından ölçme değerlendirme uygulamalarının farklı özellikleri ve çıktıları olabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, çevrimiçi öğrenme ortamları için kullanılan ölçme değerlendirme yöntem ve araçlarının neler olduğu, branş derslerinde ön plana çıkan ölçme değerlendirme araçlarının belirlenmesi ve çevrimiçi ölçme değerlendirmeyi etkileyen boyutların ortaya çıkarılması öğretim tasarımcılarına, uzaktan ders veren öğretmenlere ve uzaktan eğitim organizasyonlarına ipuçları sağlayabilir.

Araştırmanın Amacı

Covid-19 pandemi döneminde branş bazında kullanılabilecek ölçme değerlendirme yöntemleri ve kullanılan araçlar ile bu araçların derslere uygunluğuna ilişkin çıktılar derslerini uzaktan yürüten öğreticiler için önemli ipuçları sağlayabilir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı,

çeşitli branşlardan seçilmiş 11 ortaokul öğretmenin uzaktan eğitim döneminde uygulamış oldukları ölçme değerlendirme yöntemlerini ilgili dersin doğası çerçevesinde ortaya çıkarmaktır. Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen temalar mevcut durumun belirlenmesinde acil uzaktan eğitimde değerlendirme süreçlerini organize edenlere ve ortaokul kademesinde uzaktan eğitim yoluyla derslerini yürüten öğretmenler için yol gösterici olabilir. Bu çerçevede bu çalışma;

- Covid-19 pandemi dönemindeki acil uzaktan eğitim dersi yürüten öğretmenler ölçme değerlendirme süreçlerini nasıl uygulamışlardır?
- Covid-19 pandemi dönemindeki acil uzaktan eğitim uygulamalarının ölçme değerlendirme sürecine etkisi nasıldır?

Araştırma soruları çerçevesinde yürütülmüştür.

Yöntem

Çalışmanın yöntem bölümünde; araştırmanın modeli, katılımcılar, verilerin toplanması ve çözümlenmesinde takip edilen adımlar ve veri analize ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Farklı branş öğretmenleri tarafından acil uzaktan eğitimde uygulanan ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin tercih edilme sebepleri, etkileri ve sonuçlarının elde edilen nitel veriler çerçevesinde betimlenmiştir. Nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması; bir olay ya da durumun nedenlerini ve sonuçlarını anlamak, tanımlamak ve betimlemek için kullanılmaktadır. Elde edilen sonuçlarla olayın ya da durumun hangi sebeple o biçimde oluştuğu ve gelecekte yapılan çalışmalarda hangi noktalara daha çok önem verilmesi gerektiğini ortaya koyar (Cohen vd., 2005; Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 39). Bu desen çerçevesinde yürütülen çalışmada ortaokul kademesinde görevli öğretmenler seçilerek bu öğretmenlerin ölçme değerlendirme faaliyetlerini ortaya çıkarabilmek için çeşitli branşlardan seçilen öğretmenlerin görüşleri dikkate alınmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yoluyla devlet okullarında görev yapan farklı branşlarda ders veren öğretmenlerden oluşmuştur. Bu öğretmenlerin seçimi esnasında pandemi öncesindeki dönemde uzaktan eğitim deneyimlerinin olup olmadığı, alternatif ölçme değerlendirme araçlarına ilişkin eğitim alma durumları incelenmiştir. Ayrıca, geleneksel veya uzaktan eğitime ilişkin tercihleri sorgulanmıştır. Bunların yanında ortaokul müfredatında öncelikli branşlar olarak tercih edilen Fen Bilimleri, Türkçe, Matematik, İngilizce, Din Kültürü temel branş öğretmenlerinden 4'ü kadın 7'si erkek olmak üzere 11 öğretmen çalışma grubunu oluşturmuştur. Son olarak öğretmen seçimlerinde 1-5 yıl, 5-15 yıl ve 15 yıl üzerinde mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler tercih edilerek katılımcıların demografik özellikleri bağlamında çeşitliliğe gidilmiştir. Öğretmenlerin demografik bilgileri Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1

Öğretmenlerin Demografik Bilgileri

Öğretmenler	Yaş	Cinsiyet	Branş	Mesleki Kıdem	Geleneksel eğitim uzaktan eğitim tercihi	Alternatif değerlendirme araçlarına ilişkin eğitim alma durumu
Ayşe	36	Kadın	Yabancı Dil	11	Geleneksel	Evet
Mehmet	40	Erkek	Türkçe	16	Geleneksel	Hayır
Ali	43	Erkek	Fen Bilimleri	20	Hibrit	Hayır
Fatma	30	Kadın	Matematik	7	Geleneksel	Hayır
Esra	27	Kadın	Din Kültürü	2	Geleneksel	Hayır
Aybüke	39	Kadın	Fen Bilimleri	12	Geleneksel	Hayır
Sabiha	51	Kadın	Matematik	29	Geleneksel	Hayır
Zübeyde	34	Kadın	Türkçe	13	Geleneksel	Hayır
Hasan	44	Erkek	Matematik	22	Hibrit	Evet
Seçil	30	Kadın	Din Kültürü	8	Geleneksel	Hayır
Hüseyin	34	Erkek	Fen Bilimleri	12	Geleneksel	Hayır

Tablo 1’de belirtilen veriler doğrultusunda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun geleneksel eğitimi uzaktan eğitime tercih ettikleri ve iki öğretmen hariç diğer öğretmenlerin alternatif ölçme değerlendirmeye ilişkin herhangi bir eğitim almadıkları görülmektedir. Ayrıca, pandemi öncesi dönemde de uzaktan eğitim deneyimi olmayan öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecinde uygulamış oldukları ölçme değerlendirme yöntemleri bu veriler doğrultusunda incelenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada uzaktan eğitimde uygulanan ölçme değerlendirme süreci ile ilgili 10 soruluk yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme soruları Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi alanında üç uzman ile Ölçme ve Değerlendirme alanında bir uzmandan alınan görüşler doğrultusunda revize edilerek nihai forma dönüştürülmüştür. Hazırlanan sorular, değerlendirme türleri, değerlendirme yöntem ve araçları, öğrenen özellikleri, geri bildirim ve pekiştirici, karşılaşılan sorunlar, öğrenme çıktıları ve kalite, geçerlilik ve güvenilirlik temel başlıkları altında yapılandırılmıştır. Bu süreçte çevrimiçi öğrenme ortamında temel alınan ölçme ve değerlendirme ilkelerinden yararlanılmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşme formu pilot mülakatlar yapılarak soruların anlaşılabilirliği test edilmiştir. Çalışma grubundaki öğretmenlerle yüz-yüze gerçekleştirilen mülakatlar ses kayıt cihazı kullanılarak ortalama 20 dakikalık görüşmeler şeklinde gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerden elde edilen görüşme kayıtları Google Dokümanlar sesle kayıt özelliği ile transkript edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada görüşme formu ile toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Corbin ve Strauss (2008), içerik analizini, konuyla ilgili bir anlayış oluşturarak anlam çıkarma ve ampirik bilgi geliştirme için verilerin incelendiği ve yorumlandığı nitel araştırmalar olarak ifade

etmişlerdir. Bu çalışmanın içerik analizi sonucunda acil uzaktan eğitim sürecindeki ölçme değerlendiriminin kolaylaştırıcı ve sınırlandırıcı unsurları ortaya çıkarılmıştır.

Geçerlilik ve Güvenirlilik

Nitel çalışmalarda süreç boyunca farklı veri toplama araçları kullanılarak elde edilen verilerin birçok kanaldan doğrulanabilmesinin öneminden hareketle araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini sağlamak ve kodlayıcı tutarlılığı açısından araştırmacıların her biri ayrı ayrı verileri analiz ederek tutarlılıklarını incelemişlerdir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu çalışmada, Miles ve Huberman (1994) modelinde de belirttiği içsel tutarlılık olarak adlandırılan kodlayıcılar arasındaki görüş birliği ($\Delta = C \div (C + \partial) \times 100$) işe koşulmasıyla tutarlılık sonucu % 85 olarak belirlenmiştir (Patton, 2002). Çalışmanın iç geçerliliğini artırmak için araştırmacılar tarafından hazırlanan sorular uzman görüşleri doğrultusunda düzeltilmiştir. Soruların okunabilirliği, anlaşılabilirliği ve yanıtlanabilirliği açısından çalışma grubunun dışında bir öğretmen seçilerek ikinci araştırmacı tarafından pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonrası uzman görüşleri de dikkate alınarak form yeniden incelenmiş ve gerekli düzeltmeler tamamlanmıştır. Yürütülen uygulama sürecinde katılımcılar ile araştırmacı arasında doğal bir sohbet ortamı oluşturularak veri toplama süreci tamamlanmıştır. Araştırma bulgularının tamamı yorum yapılmadan okuyucuya sunulmuş kayıt cihazı kullanılarak veri kaybı önlenmiştir. Ayrıca 3 yazar tarafından veriler birbirlerinden bağımsız şekilde kodlanmış olup tema ve kategorilerin belirlenmesinde tüm araştırmacılar tarafından fikir birliğine varılmıştır. Araştırma probleminin belirlenmesi ve toplanan verilerin çözümlenerek sonuçların çıkarılması süreci detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Araştırma çalışma grubunun seçilmesi ve özelliklerin belirtilmesi, içerik analizine dayanan tema ve kodların belirtilmesi bulguların aktarılabilir olduğunu göstermektedir.

Bulgular

Öğretmenlerin çevrimiçi değerlendirme süreçleri ile ilgili görüşlerine ilişkin temalar dersin doğası, öğretmen tutumu, süreçte kullanılan değerlendirme yöntem ve araçları, öğrenen özellikleri, geri bildirim, öğrenme çıktıları, geçerlilik ve güvenilirlik olmak üzere 7 boyutta şekillenmiştir. Bu çalışma pandemi döneminde ve sonrasında uzaktan eğitim yoluyla ders veren öğretmenlerin değerlendirme süreçlerine ilişkin bakış açılarını bu boyutlar çerçevesinde incelemektedir. Bu kapsamda bu temalar öğretmen değerlendirmeleri olarak Tablo 2’ de sunulmaktadır.

Tablo 2

Öğretmenlerin Çevrimiçi Değerlendirme Süreçlerini Yansıtan Boyutlar

Dersin doğası	Öğretmen tutumu	Yöntem ve araçlar	Öğrenen özellikleri	Geri bildirim	Öğrenme çıktıları	Geçerlilik ve güvenilirlik
Kuramsal	Derse yönelik	Ödev/Proje Tabanlı	Bilişsel	Öğretimsel (eğitim, tavsiye, izleme)	Sürecin değerlendirilmesi	Geçerlilik (kapsam, ölçüt, yapı)
Uygulamalı	Öğrenciye yönelik	Sözlü/Yazılı/Çoktan Seçmeli	Duyuşsal	Motivasyonel (hedef, karşılaştırma, bağlılık)		Güvenirlilik (kararlılık, tutarlılık, duyarlılık, objektiflik)
	Öğretim sürecine	Performans tabanlı	Fiziksel	Destekleyici (iletişim,		

yönelik		kontrol, ödül)	
Öğrenme ortamına yönelik	Akran değerlendirme/ Rubrik	Sosyal	

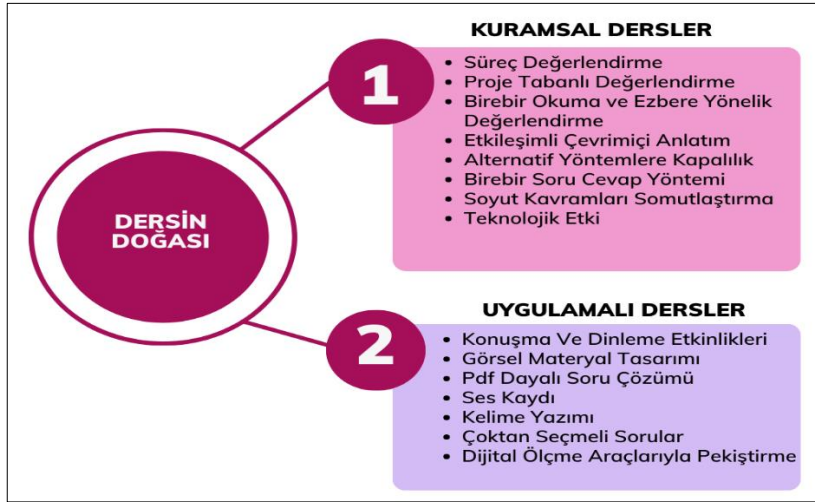
Öğretmenlerin görüşme sorularına verdiği yanıtlardan elde edilen analiz sonucunda ortaya çıkan boyutlar öğretmenlerin ifadeleri ile birlikte sunulmuştur. Tabloda belirtilen boyutlar, boyutlara ait temalar ve temalar çerçevesinde sunulan görüşler aşağıdaki başlıklarda incelenmiştir.

Dersin Doğası

Öğretmenlerin değerlendirmeleri dersin doğasının ölçme ve değerlendirmede öne çıkan bir unsur olduğunu, bu kapsamda derslerin kuramsal dersler ve uygulamalı dersler olmak üzere iki kategoride değerlendirildikleri görülmektedir (Şekil 1).

Şekil 1.

Çevrimiçi Değerlendirmede Dersin Doğasına İlişkin Faktörler

Kuramsal derslerde süreç değerlendirme, proje tabanlı değerlendirme, birebir okuma ve ezbere yönelik değerlendirme, etkileşimli çevrimiçi anlatım, alternatif yöntemlere kapalılık, birebir soru cevap yöntemi, soyut kavramları somutlaştırma, teknolojik etki gibi unsurların ortaya çıktığı görülmüştür. Bu noktada ilgili dersin doğasına uygun şekilde kullanılan değerlendirme yöntemlerinin farklılaştığı ve özellikle Fen Bilimleri gibi içeriğin somut şekilde öğretiminde ve değerlendirilmesinde teknoloji kullanımının etkili olduğu dersler dikkat çekmektedir. Ayrıca, süreç tabanlı ve proje tabanlı materyallerin değerlendirmeyi olumlu etkilediğini ortaya koyan öğretmenlere karşın Türkçe gibi sözel anlatım dersini uzaktan eğitim yoluyla değerlendirmenin zorluğunu vurgulayan öğretmen ifadelerine de yer verilmiştir. Zübeyde öğretmen konu ile ilgili olarak "...Geleneksel yöntemleri kullandığımı düşünüyorum. Zaten Türkçe dersinin alternatif

ölçme değerlendirme yöntemlerine çok açık bir ders olduğunu düşünmüyorum...” şeklindeki görüşü ile bu durumu belirtmiştir.

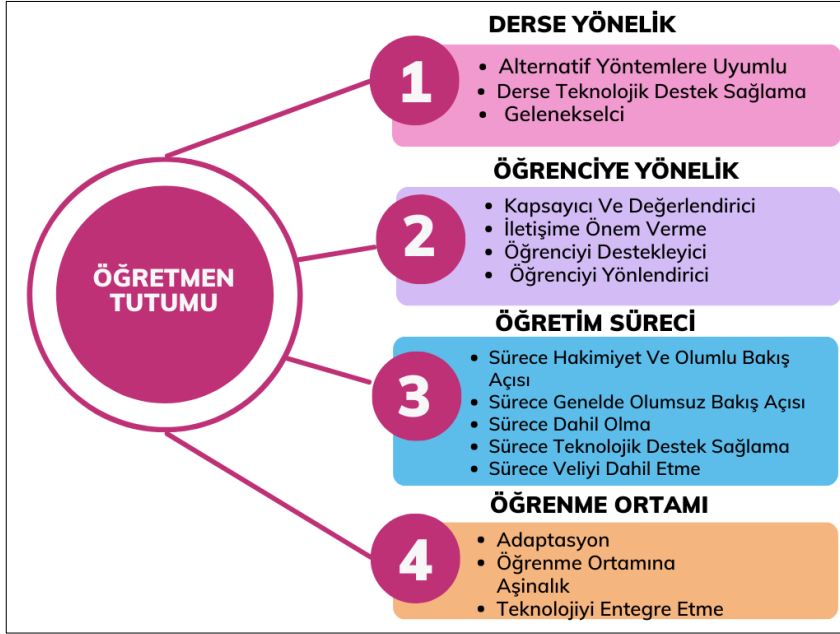
Diğer yandan, dersin doğasına ilişkin öne çıkan temalardan biri de uygulamalı derslerdir. Bu kapsamda, konuşma ve dinleme etkinlikleri, görsel materyal tasarımı, pdf dayalı soru çözümü, ses kaydı, kelime yazımı, çoktan seçmeli sorular, dijital ölçme araçlarıyla pekiştirme öğretmenlerin sıklıkla vurguladıkları hususlar arasındadır. Uygulamalı derslerde dersin doğası gereğince daha çok öğrencinin aktif olarak yer aldığı ve beceri temelli değerlendirme süreçlerinin kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Özellikle sözel iletişim becerilerine dayalı derslerden İngilizce ve Kur’an-ı Kerim derslerinde daha çok dinleme ve konuşma üzerinden değerlendirmelerin gerçekleştirildiği, Arapça dersinde ise ses kaydı kullanımı üzerinden kelime yazımı ve söylemi gibi değerlendirme yöntemlerinin işe koşulduğu görülmüştür. Matematik ve Fen derslerinde ise pdf üzerinden çoktan seçmeli sorular yoluyla değerlendirmenin yürütüldüğü ve öğrenciyi pekiştirmek amacıyla Matematik dersinde dijital ölçme araçlarının kullanıldığı ifade edilmiştir. Konu ile ilgili olarak Matematik öğretmeni (Hasan)“.....Matematik dersi olduğu için genelde anlatım yoluyla derse başlıyorum ama sonrasını dijital ölçme araçlarıyla pekiştiriyorum...” şeklindeki görüşü ile dijital ölçme araçlarını öğrenciyi pekiştirmek ve derse katılımlarını artırmak için kullandığını ifade etmiştir. İngilizce dersinden sorumlu Ayşe öğretmen ise “...Telefon konuşmasını canlandırmış kişi yani sadece kitap üzerinde kalmıyor videoda çocuk görüyor onu. Ondan sonra bir de çocukların kendisine yaptırıyorum. Kendi telefonlarında da uygulamalar var, videoları kesip birleştiriyorlar. Kendileri de bir şeyler ortaya çıkardıkça pekiştiriyorlar...” ifadesiyle uzaktan eğitimde değerlendirme sürecinin İngilizce gibi uygulamalı derslerde de dersin doğasına göre seçilmiş teknolojilerin önemine vurgu yapmıştır.

Öğretmen Tutumu

Öğretmen özellikleri boyutu; derse yönelik, öğrenciyeye yönelik, öğretim süreci ve öğrenme ortamı olmak üzere dört tema çerçevesinde incelenmiştir (Şekil 2).

Şekil 2.

Çevrimiçi Değerlendirmede Öğretmen Tutumuna İlişkin Faktörler

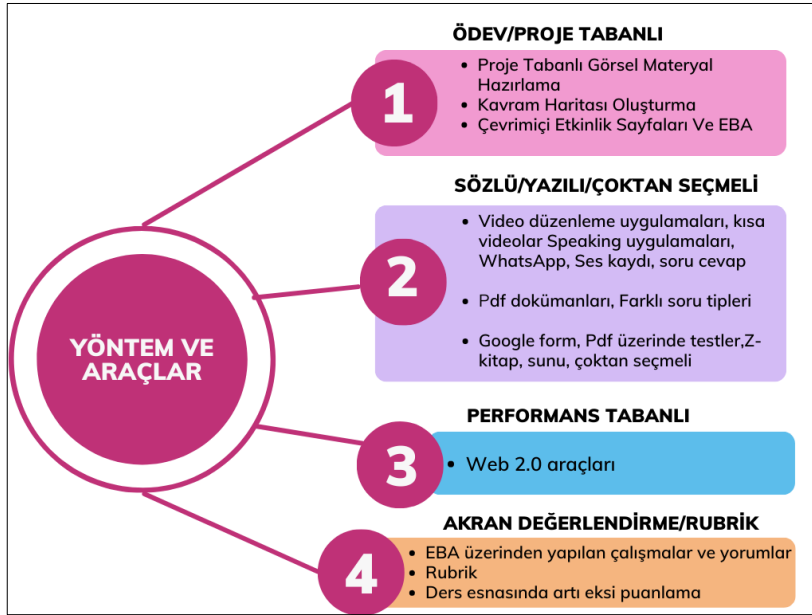
Öğretim süreci bağlamında olumlu bakış açısı sergileyen, öğrenme ortamına teknolojiyi entegre edebilen, derse karşı tutumunda alternatif yöntemlerle ilgili olan ve dijital değerlendirme araçları ile ilgili öncesinde eğitim almış öğretmenlerden Ayşe öğretmen “Alternatif yolları kullandım çünkü geleneksel durumda olduğu gibi uzaktan eğitimde çocuk yanımda olmadığı için uygulamayı kendi mi yaptım başkası mı yaptım bilemiyorum. Ama internet üzerinde çocuğun hangi aşamada olduğunu ben takip edebiliyorum..” görüşünü belirtmiştir. Esra öğretmen ise “...Arapça dersine girdiğimiz için kelimeler önemli ve kelimeleri yazmaları gerekti. Beşer kez bazen üçer kez ben kendim yazdım, sonrasında öğrencilere gönderdim, ses kayıtlarını da aldım. Öğrencilerin zorlandığı yerlerde kendi sesimin kaydını da öğrencilere gönderip onların yararlanmasını sağladım...” şeklinde anlatmıştır. Böylece Arapça dersinin uzaktan eğitimde değerlendirilmesine ilişkin durumu öğretim süreci faktörü altındaki sürece teknolojik destek sağlama boyutu kapsamı altında açıklamıştır. Ortaokul öğretmenlerinin tutumlarından öğretim süreci temasında velinin dahil edilmesi önemli bir bulgu olarak ortaya çıkmıştır. Öğretim sürecine veliyi dahil eden Zübeyde öğretmen “... her hafta aldıkları + veya – puanları yani o haftanın kontrolünü öğrencilerin velilerine özelden attım, öğrenciler de velileri aracılığıyla haftalık durumlarını öğrenmiş oldular...” böylece öğretmenler öğrencinin akademik durumundan velileri haberdar ederek öğretim sürecine veliyi de dahil ettiklerini vurgulamışlardır.

Değerlendirme Yöntemi ve Araçları

Uzaktan eğitimde değerlendirme sürecinde kullanılan yöntem ve araçlar; ödev/proje tabanlı, sözlü/yazılı/çoktan seçmeli, performans tabanlı ve akran değerlendirme/rubrik olmak üzere dört başlık çerçevesinde incelenmiştir (Şekil 3).

Şekil 3.

Çevrimiçi Değerlendirmede Yöntem Ve Araçlar Tutumuna İlişkin Faktörler

Öğretmenlerin uyguladıkları değerlendirme yöntemleri ile ilişkili olarak ödev/proje tabanlı değerlendirme yöntemlerinde çoğunlukla proje tabanlı görsel materyal hazırlama, kavram haritası oluşturma yoluyla uygulamalarını yürüttükleri aynı zamanda çevrimiçi etkinlik sayfaları ve EBA öğrenme ortamındaki uygulamaları kullandıklarını belirtmişlerdir. Sözlü sınavlara yönelik yapılan değerlendirmelerde video düzenleme ve konuşma uygulamalarının kullanıldığı ayrıca, soru cevap yoluyla yapılan sözlü sınavlarda ise, Whatsapp uygulaması üzerinden ses kaydı yoluyla değerlendirme süreçlerini yürüttüklerini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde, yazılı sınavlarda pdf dokümanları kullanarak farklı soru tiplerine yönelik sınavlar hazırlamakla birlikte nicel değerlendirmeye eğilimi olan öğretmenler (Fen bilimleri, Matematik, Türkçe, Din Kültürü) çoktan seçmeli sınav yöntemini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Çoktan seçmeli sınav hazırlarken çoğunlukla Pdf, Google dokümanlar (Google form vb.), Power point sunusu, Z-Kitap gibi öğretmenlerin erişim ve kullanım sorunu yaşamadan değerlendirme sürecine dahil edebildikleri dijital araçları tercih etmişlerdir. Uzaktan eğitimde değerlendirme aracı olarak Z-Kitap kullanan Aybüke öğretmen "...Genellikle Z-Kitap uygulamalarını kullandım çünkü Z-kitapların alıştırmaları bölümleri, etkinlik bölümleri var. Aynı konunun birden fazla kitaptaki aynı bölümlerini yaptırınca öğrenci için daha kalıcı öğrenme gerçekleşmiş oluyor..." ifadeleriyle bu araçların değerlendirme süreçlerine uygunluğunu açıklamıştır.

Performans Tabanlı değerlendirme yöntemi kullanan öğretmenlerin değerlendirme aracı olarak çoğunlukla Web 2.0 araçlarını kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bunlar; Kahoot, Wordwall, Learningapps, WordArt, Mentimeter, Quizlet, Cake gibi uzaktan eğitimde öğrenci performansını yansıtan araçlardır. Bu bağlamda Ayşe öğretmen "...Quizlet, Kahoot, Mentimeter, WordArt.. şuan için aklıma gelen araçlar bunlar. Daha birçok uygulama var. İnternette gördükçe, yeri geldikçe birçok uygulamayla karşılaştım..." şeklindeki açıklamasıyla değerlendirme sürecine Web 2.0 araçlarını dahil ettiğini belirtmiştir. Bunun yanında, EBA öğrenme ortamından öğrenci çalışmalarına yapılan yorumların ve ders esnasında öğretmen tarafından verilen artı (+), eksi (-) puanlamalarının Akran Değerlendirmesi/Rubrik boyutunda öne çıkan uygulamalar olduğu görülmüştür. Uzaktan eğitimde değerlendirme yöntemlerini farklı dijital araçları kullanarak yürütmeye çalışan öğretmenler çoğunlukla Whatsapp ve Zoom ortamını iletişim amaçlı

kullandıklarını, harmanlanmış eğitim bağlamında sınıfta etkileşimli tahtayı sürece dahil ettiklerini, EBA içerik geliştirme ortamı üzerinden soru oluşturarak soru cevap yöntemini kullandıklarını belirtmişlerdir. Hasan öğretmen konuyla ilgili olarak “...EBA üzerinde içerik geliştirme bölümü vardı, orayı kullandım. Milli Eğitim Bakanlığı’nın kaynak kitapları vardı, örnek sorular yayınlanmıştı. O soruların bir kısmını dijital şekilde doldurulabilecek hale getirmiştım..” görüşünü belirtmiştir. Matematik gibi bazı uygulamalı derslerde Zoom ortamının chat özelliğini anlık olarak kullandıklarını belirten Hasan öğretmen “...Canlı dersin chat özelliğini çok aktif kullandım. Buldukları cevapları bana sürekli yazdılar, yanlış olanlara anında chat aracı üzerinden geri dönüş yaptım..” şeklindeki açıklamasıyla Matematik dersi için uzaktan eğitimde uygulamış olduğu değerlendirme yöntemini ifade etmiştir.

Öğrenen Özellikleri

Öğrenen özellikleri boyutunda yapılan analizler sonucu ortaya çıkan kodlar bilişsel, duyuşsal, fiziksel, sosyal olmak üzere dört tema çerçevesinde incelenmiştir (Şekil 4).

Şekil 4.

Çevrimiçi Değerlendirmede Öğrenen Özelliklerine İlişkin Faktörler

Öğretmenlerin uzaktan eğitimde yazılı sınav ve not vererek doğru bir değerlendirme yapılamadığını, süreç içinde öğrenciyi destekleyici ve yönlendirici çalışmaların yapıldığını ve bunun için öğrenciyle bağlantıyı koparmamak adına birebir iletişime önem verdiklerini belirtmişlerdir. Matematik öğretmeni olan Sabiha öğretmen iletişim sürecini çoğunlukla WhatsApp uygulaması üzerinden yürüttüklerini ayrıca birebir öğrenmesi gereken çocuklara ders haricinde de WhatsApp üzerinden canlı yayın yaparak ders anlattığını vurgulamıştır. Uzaktan eğitim ortamında öğrencilerin öğrenme hızları, hazır bulunuşluk, öğrenme ve motivasyon düzeylerindeki farklılıklarına yönelik, öğretmenler dersi önceki konularla ilişkilendirme, sınıf ortalamasına göre ilerleme, öğrenciyi kendi düzeyine uygun sorularla destekleme gibi uygulamalar

gerçekleştirmişlerdir. Diğer Matematik dersinden sorumlu Hasan öğretmen ise değerlendirme süreçlerinde öğrenen özelliklerinin önemine değindiği ifade etmiştir; “...testleri genelde hazırlarken kolay, orta, zor gibi birkaç gruba ayırıyorum. EBA üzerinde de öğrenci grupları yapmışım. Üst düzey öğrenci grubu, orta düzey ve alt düzey öğrenci grubu şeklinde. O testleri ayrı ayrı ödev olarak gruplara gönderiyordum.” şeklindedir. Kız ve erkek cinsiyet gruplarının ayrı ayrı eğitim gördüğü okullarda cinsiyete göre farklılıklar da tespit edilmiştir. Örneğin; Din Kültürü dersinin yürütücüsü Esra öğretmen, “...Kız sınıfları daha dikkatli, daha araştıran, verilen ödevleri yerine getiren sınıflar oldu. Erkek sınıfları konusunda ise verilen görevleri dikkatli yapıp geri dönüşler alma bakımından 2-3 kişi dışında pek dönüş yoktu...” şeklindeki ifadesi ile cinsiyete göre uygulama sonuçlarının farklılaştığını belirtmiştir.

Geri Bildirim

Geri bildirim boyutunda yapılan analizler sonucu ortaya çıkan kodlar öğretimsel, motivasyonel, destekleyici olmak üzere üç başlıktadır. Bu başlıklar Şekil 5’te gösterilmiştir.

Şekil 5.

Çevrimiçi Değerlendirmede Geri Bildirime İlişkin Faktörler

Öğretmenler geri bildirim bağlamında öğrencilere artı, eksi ve sözlü notu uygulamaları, aferin gibi sözlü pekiştirme, emoji kullanımı, veliyi durumdan haberdar ederek uzaktan eğitimde geri bildirim yoluyla değerlendirme sürecini yürütmüşlerdir. EBA öğrenme ortamını da farklı şekillerde kullanan öğretmenler, ürün geliştirdikleri derslerde ortaya çıkan ürünlerin EBA ortamında paylaşılması, EBA üzerinde öğrencinin içerikleri tamamlaması halinde onlara verilen çevrimiçi rozetler ve puanları değerlendirmek için sıklıkla kullandıklarını açıklamışlardır. EBA öğrenme ortamını kullanan öğretmenlerden (Mehmet, Fatma, Esra, Aybüke, Sabiha, Zübeyde, Hasan, Hüseyin) Sabiha ve Hasan öğretmenler şu ifadelerle yer vermiştir. EBA üzerinden verilen rozetler vardı. Öğrenci ne kadar çok test çözmüşse, sisteme yüklediğimiz uygulamaları yapmışsa ona göre puan alıyorlardı.. şeklindeki açıklamalarıyla ortamın oyunlaştırma dinamiklerini

kullanarak çevrimiçi değerlendirme sürecinde geri bildirim boyutunu kullandıklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde, öğrencide motivasyonu artırmak amacıyla pozitif pekiştireçlere, ilgi çekici uygulamaların kullanımının çocuklarda oluşturduğu ilgi ve isteğin yanında ödüllü sorulara da yer verdiğini belirtmiştir. Dersinde Web 2.0 uygulamalarını sıklıkla kullanan ve bu uygulamaların öğrencideki ilgi ve motivasyonunu pozitif yönde etkilediğini savunan Ayşe öğretmen, “...Çocuklar bunu ezberleme amacıyla değil bilgisayar üzerinden farklı şekillerde öğrendikleri için çocuklara bunun haricinde bir ödül vermedim açıkçası. Çünkü onlara bilgisayar oyunu gibi geldi bu durum...” görüşüyle elektronik uygulamaların ilgi çekiciliğinin pekiştirici özelliğinden bahsetmiştir.

Öğrenme Çıktıları

Öğrenme çıktıları boyutu tümüyle sürecin değerlendirilmesi olarak tek tema altında incelenmiştir. Bu boyutta; davranış, motivasyon, öğrenci takibi, öğrenci ürünleri, kullanılan ölçme aracına ilişkin öğrenci ilgisi gibi faktörlerin ön plana çıktığı görülmüştür (Şekil 6).

Şekil 6.

Çevrimiçi Değerlendirmede Öğrenme Çıktılarına İlişkin Faktörler

Öğretmenler derslerinde ortaya çıkan öğrenme çıktılarının kaliteli ve özgün olduğunu, süreç içinde zamanla bu çıktıların iyileştiğini ifade etmişlerdir. Bu durumun, öğrencinin derse katılımına, ilgisine ve motivasyonuna, öğrenci-öğretmen-veli iş birliği ve takibine, öğrencinin kullandığı ölçme araçlarına bağlanma eğilimi ile ilişkili olduğu söylenebilir. Bu çerçevede öğrenci takibine vurgu yapan Yabancı dil öğretmeni, “...Daha hızlı oldu. Öğrenme çıktıları daha hızlı gördüm, daha hızlı düzelttim ve okumak çok zamanımı almadı...” şeklindeki ifadesiyle öğrenme çıktılarının çevrimiçi değerlendirme sürecini kolaylaştırdığını belirtmiştir. Ayrıca, uzaktan eğitimde kaliteli öğrenme çıktılarının da öğrenciler tarafından oluşturulduğunu belirten Mehmet öğretmen, “...istekli öğrenci için yani içsel motivasyon ile hareket eden öğrenci için kaliteli ürün/ürünler ortaya çıktı. Bunu da bu sene şu şekilde gördüm. Yüz yüze eğitim başladıktan sonra bir önceki yıla hatırlatmalar yaptığımda derse katılan, sorumluluklarını yerine getiren, içsel motivasyonu yüksek olan öğrenciler geçen yılın çıktıları kullanıyorlardı...” şeklindeki ifadesiyle durumun öğrenci iç motivasyonu ile doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

Geçerlilik ve Güvenirlik

Geçerlilik ve güvenilirlik boyutunda ölçme değerlendirme uygulamalarının geçerlik çerçevesinde; yazılı yapılamaması, katılım, takip edememe, öğrencinin kendisinin yapması, güvenilirlik çerçevesinde ise; kaynaktan yararlanma, asenkron etkinliklerde güvenlik problemi, çevrimiçi güvenilirlik, kullanılan yöntem ve araca göre değişkenlik, kararsızlık, öğrencinin etik dışı davranışları gibi unsurlar ortaya çıkmıştır (Şekil 7).

Şekil 7.

Çevrimiçi Değerlendirmede Geçerlilik Ve Güvenirliliğe İlişkin Faktörler

Öğretmenler uzaktan eğitim yoluyla yürüttükleri derslerinde yazılı sınav yapılmamasını, öğrencilerin tümüne ulaşamadığı için düzenli takip yapılamadığına, bu nedenle objektif bir değerlendirme sürecinin işletilemediğine yormuştur. Bu durumun derse katılan öğrenci ile katılmayan öğrenci arasındaki farkın anlaşamadığını ortaya çıkarmıştır. Sabiha öğretmen, "Uzaktan eğitimde gerçekleştirilen değerlendirmenin geçerli ve güvenilir olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna, "...Düşünmüyorum çünkü tam katılım sağlayamadık. Ulaştığımız çocuklarda anlattıklarımızın dönütünü gönderdiğimiz testlerle, Google forms üzerinden yaptığımız deneme sınavlarıyla sağlamaya çalıştık. Ama yüzde kaçına ulaşabildik emin değiliz..." yanıtını vererek çevrimiçi değerlendirme sürecindeki geçerliliği sağlamanın zorluğunu vurgulamıştır.

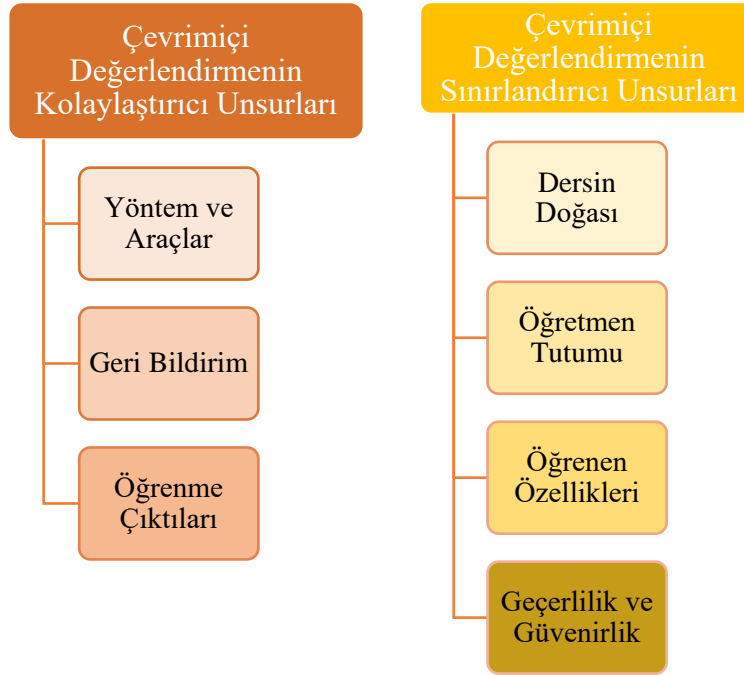
Güvenirlik boyutunda ise, öğretmenler ders içinde ve sonrasında gerçekleştirdikleri etkinliklerde farklı kaynaklardan yararlanma ihtimalinin, özellikle asenkron etkinliklerde güvenilirlik probleminin artmasına yol açtığını ifade etmişlerdir. Acil uzaktan eğitim sürecindeki çevrimiçi değerlendirmede kullanılan yöntem ve aracın güvenilirliği etkilediği ve süreçte öğrencilerin etik dışı davranışlarıyla da karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Geçerlilik ve güvenilirlik boyutuna ilişkin Mehmet öğretmen, "...Çünkü orada yaptıkları bir etkinliği, bir çalışmayı çocuk senin gözünün önünde yapmadığı için ne yaptığını tam olarak bilmiyorsun. Gerçekten kendi bilgisini ölçüyor mu? Başka kaynaklardan faydalanma imkânı oluyor mu yani, onu bilemiyorsun..." ifadesiyle vurgularken Ali öğretmen, "...Belki en fazla geçerli ya da güvenilir

olan eş zamanlı aynı anda herkesin yapacağı bir sınav olabilir. Diğer görsel materyal ve proje görevleri ile gerçekleştirilen süreç değerlendirme öğelerini sonuç odaklı eğitim sistemimizde değerlendirme yöntemi olarak dikkate aldığımızda çeşitli sıkıntılar çıkabilir...” görüşüyle eş zamanlı çevrimiçi değerlendirmenin önemini vurgulamıştır.

Özetle, yukarıda açıklanan boyutlar acil uzaktan eğitimin avantajları dezavantajları ve bu süreçte karşılaşılan sorunlar bağlamında incelendiğinde ortaya çıkan ilişki Şekil 8’ de gösterilmiştir.

Şekil 8.

Acil Uzaktan Eğitimde Değerlendirmenin Öne Çıkan Unsurları

Şekil 8’de acil uzaktan eğitimde dersin doğası, öğretmen tutumu, öğrenen özellikleri ile geçerlilik ve güvenirliliğin sınırlandırıcı unsurlar olduğu görülmektedir. Diğer yandan, yöntem ve araçlar, geri bildirim ve öğrenme çıktıları boyutlarının ise çevrimiçi değerlendirme sürecini kolaylaştırdığı görülmüştür. Çalışmada ortaya çıkan bu unsurların, acil uzaktan eğitimdeki çevrimiçi değerlendirmenin uygulama sürecine olumlu ve olumsuz yansımaları olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında, yöntem-araç ve ders ilişkisinin çoklu bir yapıda incelenmesi ve uygun teknolojinin entegre edilmesi dersin değerlendirme yöntemi açısından da önemli bir durum olarak ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde geri bildirim ve öğrenme çıktılarının acil uzaktan eğitim değerlendirme sürecine olumlu yansıdığı, diğer unsurların ise (dersin doğası, öğretmen tutumu vb.) değerlendirmeyi sınırlandırarak sürece olumsuz etkisinin olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Acil uzaktan eğitimde çevrimiçi ölçme ve değerlendirme sürecine ilişkin dersin doğasına uygun kuramsal ve uygulamalı derslere yönelik ortaya çıkan unsurların farklılaştığı görülmüştür. Özellikle kuramsal derslerde (Fen Bilimleri, vb.) teknoloji destekli ödev ve proje tabanlı

yöntemlerin kullanıldığı süreç değerlendirmeleri önemli rol oynamıştır. Benzer şekilde, Babacan ve Ören (2018) teknoloji destekli mikro öğretim uygulamaları hakkında Fen Bilgisi öğretmen adayları ile yaptıkları nitel çalışmada, teknoloji destekli mikro öğretim uygulamalarının yararlı olduğunu ve bu uygulamalar boyunca teoride öğrendikleri bilgileri, bazı strateji, yöntem ve teknikleri, alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerini, sınıf yönetimi becerilerini yansıtmaya fırsatını bulduklarını ifade etmişlerdir. Diğer yandan, uygulamalı derslerde (Arapça, İngilizce vb.) daha çok öğrencilerin aktif katılım gösterdiği sözel iletişim becerilerine dayanan sesli iletişim araçlarının kullanıldığı durumlar ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, ödev/proje ve performans tabanlı yöntemlerin uygulandığı kuramsal derslerin yanında sözlü yazılı ve çoktan seçmeli değerlendirme araçlarının işe koşulduğu teknolojik ortam ve araçların da (ses kaydı, chat ortamı vb.) öğretmenler tarafından öğrenme süreçlerine entegre edildiği görülmüştür. Çalışmanın sonuçları özellikle acil uzaktan öğretim döneminde dil öğretiminde Web 2.0 araçlarının öne çıktığı diğer çalışmalar ile farklılık göstermektedir. Bu çalışmalardan birisinde Yalçın (2022) Arapça kelime öğretimi sürecinin nasıl organize edileceği, uzaktan eğitim sürecinde Arapça kelime öğretimi Web 2.0 araçlarının nasıl kullanılacağı, bu araçların hangi becerileri geliştirmeye yönelik kullanılabileceğini belirlemiştir. Yapılan doküman analizi sonucunda Nearpod, Miro, Thinglink, LearningApps ve Quizizz uygulamaları incelenmiş ve Web 2.0 araçlarının Arapça kelime öğretimine sağladığı katkının ortaya konması, yenilikçi uygulamaların alanda daha etkin kullanımı konusunda farkındalık oluşmasını sağlamıştır.

Acil uzaktan eğitimde çevrimiçi değerlendirme sürecine ilişkin öğretmen tutumları incelendiğinde; derse yönelik öğretmen tutumları, öğrenciye yönelik öğretmen tutumları, öğretim sürecine yönelik öğretmen tutumları ve öğrenme ortamına yönelik öğretmen tutumları dikkate alınabilir. Bu bağlamda dersin işlenişi ile ilgili olarak bazı öğretmenler yüz-yüze öğrenme ortamlarında uyguladıkları yaklaşımları tümüyle uzaktan eğitimdeki öğretim süreçlerine yansıttıklarını, bazı öğretmenler de alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerini kullanarak derslerine teknolojik destek sağladıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, ortaokul düzeyinde uzaktan ders veren öğretmenlerin öğrenciye karşı tutumlarında daha kapsayıcı ve değerlendirmeye yönelik önem veren, öğrenciyi destekleyici ve yönlendirici bir tutum sergilediklerini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde öğrencilerin duyuşsal becerilerini dikkate alan salt anlatıma, içerik paylaşımına odaklanmayan ve öğrenen hazır bulunuşluk düzeylerine uygun öğrenme tasarımlarının yapılması ve öğrenme ortamlarının sunulmasının gerekliliği de çeşitli çalışmalarda ifade edilmiştir (Canpolat & Yıldırım, 2021; Uslu & Genç, 2022).

Özellikle ilkökul ve ortaokul seviyesindeki öğrencilerin bilişsel gelişim sürecinde veli takip-desteğinin önemli olduğu ve velilerin öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişim sürecinde önemli bir paydaş olduğu literatürde de ifade edilmektedir (Garbe, Ogurlu, Logan, & Cook, 2020). Çevrimiçi öğrenme ortamlarındaki değerlendirme sürecinde öğretmen tutumu ile ilişkili olarak öğrenme ortamına adaptasyon, bu ortamlara aşinalık ve bu ortamlara teknolojiyi entegre edebilen öğretmenlerin değerlendirme süreçlerinde daha etkin olabilecekleri düşünülebilir. Bu noktada özellikle uzaktan eğitimde ders veren öğretmenlerin pedagoji bilgilerinin yanında teknolojik bilgi ve becerilerinin de gelişmiş olması önerilmektedir (Manokore & Kuntz, 2022).

Bu çalışmada, acil uzaktan eğitim sürecindeki öğretmenlerin çevrimiçi değerlendirmede kullandıkları yöntemlerin farklılık gösterdiği bulgularda ortaya çıkmıştır. Öğretmenler ödev/proje tabanlı değerlendirme yöntemlerinde EBA ve çevrimiçi etkinlik sayfalarını kullandıklarını belirtirken, bu araçların öğrencilerin öğrenme durumlarını açıkça ortaya çıkardıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler sözlü sınavlara yönelik değerlendirmelerinde ise soru-cevap yöntemini kullandıklarını ve genellikle bu süreci Whatsapp üzerinden yürüttüklerini, yazılı sınavlarda ise

çoğunlukla çoktan seçmeli sınav yöntemini uyguladıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca çoğunlukla Whatsapp ve Zoom ortamını iletişim amaçlı kullandıklarını, harmanlanmış öğretim bağlamında ise etkileşimli tahtayı sürece dahil ettiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler çevrimiçi değerlendirme yapabilmek için EBA içerik geliştirme ortamı üzerinden soru oluşturarak soru cevap yöntemini kullandıklarını, geleneksel yolla değerlendirmenin öğrenciler de motivasyon düşüklüğüne sebep olduğunu, eş zamanlı olarak, online araçlar üzerinden değerlendirmenin ise motivasyonu artırdığı ve bu araçlar sayesinde öğrencinin başarı durumunun daha net gözlemlenebildiğini belirtmişlerdir. Akran değerlendirmede EBA üzerinden verilen rozetlerin, paylaşılan öğrenci çalışmalarının, dersle ilgili gerçekleştirilen elektronik uygulamaların öğrenciler arasındaki etkileşimi artırdığı ve öğrenci ilgisini çektiğini belirtmişlerdir. Öğretmen değerlendirmelerinde ortaya çıkan ödev ve projelerin biçimlendirici rolleri, Hotaman (2020) de yapmış olduğu tarama çalışmasında amaca yönelik değerlendirme türlerinden biçimlendirici değerlendirmenin, online eğitim sürecinde gerçekleştirilecek değerlendirme etkinliklerinin merkezinde yer almasına yönelik sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bunun yanında, Adıgüzel (2020) pandemi dönemi uzaktan eğitim uygulamalarında öğrenci başarısının doğru ve objektif şekilde ölçülmesinin zor olduğunu bu nedenle ödevlerin öğrenci başarısını ölçmek amacıyla yeniden düzenlenmesinin gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Çalışmada acil uzaktan eğitimde dikkat edilmesi gereken önemli faktörlerden biri olan öğrenen özelliklerinin çevrimiçi değerlendirmede de dikkate alınması gerekli olan faktörlerden olduğu görülmüştür. Bu kapsamda benzer şekilde uzaktan eğitimde yapılan çoğu çalışmada öğrencilerin bireysel özellikleri nedeniyle motivasyon ve katılım düzeylerinin de farklılık (Demir & Kale, 2020) gösterdiği görülmüştür. Çevrimiçi öğrenme ortamlarında aktif katılım sergileyen ve değerlendirme süreçlerinde de birincil rol oynayan öğrenenlere ilişkin özelliklerin tümüyle bilinmesi ve buna göre ortaokullardaki acil uzaktan eğitim değerlendirme süreçlerinin uygulanması da ortaya çıkan bir diğer bulgudur. Bu bulgu öğretmenlerle yaptığı çalışmasında öğrencilerin çevrimiçi ortamdaki dersin giriş aşamasında dikkatlerini odaklayamadıklarını eğitimde karşılaşılan bu sorunun eğitimin kalitesini düşürdüğüne yönelik değerlendirmelerle benzeşmektedir (Bayram, 2021).

Acil uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin verdikleri geri bildirim türleri incelendiğinde öğretimsel, motivasyonel ve destekleyici geri bildirim türlerinin farklılaştığı söylenebilir. Bu süreçte öğretmenler kâğıt üzerinde değerlendirmeler, sözlü pekiştiriciler gibi geleneksel araçların yanı sıra elektronik pekiştiricileri de kullandıklarını belirtirken; kullanılan geri bildirimlerin öğrenci motivasyonunu ve öğrencinin derse karşı ilgisini ve deneyimini arttırmaya yönelik olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum, uzaktan eğitimde elektronik platform aracılığıyla etkileşimin öğrencilerin öğrenme motivasyonu üzerinde anlamlı bir pozitif etki oluşturduğunu ortaya koyan Almaleki vd. (2021) çalışmasının sonucuyla da örtüşmektedir. Acil uzaktan eğitimde süreç içerisinde ve sonucunda öğrenme çıktılarının bağlama göre değişiklik gösterdiği gözlenmiştir. Uzaktan eğitim süreci boyunca istediği verimi alamayan ve kaliteli öğrenme çıktıları elde edemeyen öğretmenler olmakla birlikte; bazı öğretmenler de süreç içinde öğrenme çıktılarının zamanla iyileştiğini belirtmişlerdir. Bu çıktılar veli iş birliği, motivasyon, ölçme aracına yönelik görüşler, öğrenci ürünleri, öğrenci takibi gibi faktörlerin etkilediği öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Bu işbirliği sayesinde ortaokul düzeyindeki öğrencilerin dijital araçlardan ve ortamlardan maksimum düzeyde fayda sağlayabilecekleri değerlendirilebilir. Bu görüşler, Ellis-Thompson vd., (2020) tarafından yapılan sistematik derleme çalışmasındaki akran iletişimi, iyi çalışmaların paylaşılması ve öğrencilerin bağımsız çalışmalarını desteklemenin motivasyonla birlikte öğrenme çıktılarında gelişmeye neden olabileceği sonucuyla örtüşmektedir.

Geçerlilik ve güvenilirlik boyutlarıyla ilişkili olarak acil uzaktan eğitim süresince gerçekleştirilen sınavlarda kopya çekme girişimlerinin önlenememesi ve bu durumun sonucunda çalışan öğrenci ile çalışmayan öğrenci ayrımının yapılamamasına neden olduğu değerlendirilmiştir. Bu durum, sonuç odaklı çoktan seçmeli vb. tür sınavlar yapmak yerine alternatif ölçme değerlendirme araçlarının kullanıldığı (e-portfolio, araştırma ödevleri, çevrimiçi tartışmalar) süreç odaklı değerlendirmeler çalışmaların önerileri (Aksoy vd., 2021) ile uyumlu görülmektedir.

Acil uzaktan eğitim sürecinde ders veren öğretmenlerin demografik bilgilerinin de sonuçların ortaya çıkmasında önemli faktörler olduğu görülmüştür. Öncesinde uzaktan eğitim deneyimi olan, uzaktan eğitimi tercih eden veya alternatif ölçme değerlendirme araçlarına ilişkin eğitim alan öğretmen tutumlarının farklılaştığı görülmüştür.

Özetle, ortaokul öğretmenlerinin acil uzaktan eğitim ortamlarındaki ölçme ve değerlendirme süreçlerini yansıtan unsurlardan yöntem ve araçlar, geri bildirim ve öğrenme çıktılarının çevrimiçi değerlendirmeyi kolaylaştırıcı unsurlar olduğu; dersin doğası, öğretmen tutumu, öğrenen özellikleri, geçerlilik ve güvenilirliğin ise sınırlandırıcı unsurlar olarak öne çıktığı görülmüştür.

Öneriler

Bu çalışma öğretmenlerin acil uzaktan eğitimde yaşadıkları ölçme değerlendirme deneyimleri çerçevesinde yürütülmüştür. Değerlendirmenin sınırlandırıcı unsurlarına ilişkin yapılacak çalışmaların acil uzaktan eğitimdeki ölçme değerlendirme sınırlılıklarını araç, öğretmen, program, organizasyon bağlamında derinlemesine anlama fırsatı sunabilir. Diğer yandan farklı branşlardan seçilen öğretmenlerin derslerinin doğası gereğince kullandıkları değerlendirme yöntem ve araçları farklılık göstermektedir. Bu bağlamda her bir ders ayrı ayrı incelenerek ilgili derslere ilişkin çevrimiçi ölçme ve değerlendirme süreçlerinin nasıl uygulanacağı ortaya konabilir. Sonuç olarak, çalışmanın acil uzaktan eğitim dönemlerindeki ölçme değerlendirme sistemlerinin yapısal özelliklerinin belirlenmesi ve uygulama süreçlerinin düzenlenmesine ilişkin tedbirlerin alınması için araştırmacılar ve uygulayıcılara ipuçları sunacağı değerlendirilmektedir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma, Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 25/04/22 tarihli E-81614018-000-2200016561 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Yazarlar makaleye eşit katkı sağlamış olduklarını beyan ederler.

Kaynakça

- Adıgüzel, A. (2020). Salgın sürecinde uzaktan eğitim ve öğrenci başarısını değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 253-271. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.781998>
- Aksoy, D. A., Bozkurt, A., & Kurşun, E. (2021). Yükseköğretim öğrencilerinin Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik algıları. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, 5(3), 285-308. <https://doi.org/10.34056/aujef.900375>
- Almaleki, D. A., Alhajaji, R. A., & Alharbi, M. A. (2021). Measuring students' interaction in distance learning through the electronic platform and its impact on their motivation to learn

- during Covid-19 crisis. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 21(5), 98–112. <https://doi.org/10.22937/ijcsns.2021.21.5.16>
- Aluko, F. R., & Omidire, M. F. (2021). A critical review of student assessment practices in distance education in an emerging economy: Benchmarking practices against policy, *Africa Education Review*, 17(5), 76-94. <https://hdl.handle.net/10520/ejc-educare-v17-n5-a5>
- Aslan, S. A., Turgut, Y. E. & Aslan, A. (2021). Teachers' views related the middle school curriculum for distance education during the COVID-19 pandemic. *Education and Information Technologies*, 26(6), 7381-7405. <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10587-z>
- Babacan, T., & Ören, F. Ş. (2018). Fen bilgisi öğretmen adaylarının teknoloji destekli mikro öğretim uygulamaları hakkındaki görüşleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 195-224.
- Bayram, H. (2021). Challenges secondary school teachers face during the distance education process. *International Journal Of Eurasian Education And Culture*, 6(12), 613-658. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.306>
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142. <https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/56247/773769>
- Canpolat, U. & Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin COVID-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(1), 74-109. <https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/60075/840233>
- Capperucci, D., & Salvadori, I. (2021). *Learning and performance evaluation in distance higher education: a case study during the Covid-19 pandemic*. In MATEC Web of Conferences (Vol. 343, p. 11004). EDP Sciences. <https://doi.org/10.1051/mateconf/202134311004>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2005). *Research methods in education* (5th ed.). Routledge Falmer.
- Corbin, J. & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Sage.
- Çelik, T. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Web 2.0 uygulamalarıyla biçimlendirici değerlendirme deneyimlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(231), 173-198. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.713075>
- Demir, S. & Kale, M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, Covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.44492>
- d'Orville, H. (2020). COVID-19 causes unprecedented educational disruption: Is there a road towards a new normal?. *Prospects*, 49(1-2), 11-15. <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09475-0>
- Ellis-Thompson, A., Higgins, S., Kay, J., Stevenson, J., & Zaman, M. (2020). *Remote Learning: Rapid Evidence Assessment*. London, UK. Retrieved from https://educationendowmentfoundation.org.uk/public/files/Publications/Covid-19_Resources/Remote_learning_evidence_review/Remote_Learning_Rapid_Evidence_Assessment.pdf. [Google Scholar](https://scholar.google.com/)
- Garbe, A., Ogurlu, U., Logan, N., & Cook, P. (2020). COVID-19 and remote learning: experiences of parents with children during the pandemic. *American Journal of Qualitative Research*, 4(3), 45-65. <https://doi.org/10.29333/ajqr/8471>

- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning. *Educause Review*, (March 27, 2020). <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>
- Hotaman, D. (2020). Online eğitimin başarısı açısından biçimlendirici değerlendirmenin önemi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(73), 729-738. <https://doi.org/10.17719/jisr.11103>
- Karadağ, N. (2014). *Açık ve uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme: Mega üniversitelerdeki uygulamalar*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. PegemA Yayıncılık.
- Licorish, S. A., Owen, H. E., Daniel, B., & George, J. L. (2018). Students' perception of Kahoot!'s influence on teaching and learning. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 13(1), 1-23. <https://doi.org/10.1186/s41039-018-0078-8>
- López-García, N. J. (2016). Evaluation and ICT in primary education: Using Plickers to evaluate musical skills. *ENSAYOS. Revista de la Facultad de Educación de Albacete*, 31(2), 81-90. https://revista.uclm.es/index.php/ensayos/article/view/1131/pdf_1
- Manokore, V., & Kuntz, J. (2022). TPACK tried and tested: Experiences of post-secondary educators during the Covid-19 pandemic. *International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, 16(2), 1-13. <https://doi.org/10.20429/ijstl.2022.160214>
- Marković-Krstić, S., & Milošević-Radulović, L. (2021). Evaluating distance education in Serbia during the Covid-19 pandemic. *Problems of Education in the 21st Century*, 79(3), 467-484.
- Özgül, E., Ceran, D., & Yıldız, D. (2020). Uzaktan eğitimle yapılan Türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 395-412. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.776137>
- Patton, M.Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3rd ed.). London: Sage Publications, Inc.
- Sa'di,R.A., Abdelraziq, A., & Talha A. Sharadgah, T. A. (2021). E-Assessment at Jordan's Universities in the time of the COVID-19 lockdown: Challenges and solutions. *Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on Covid 19 Challenges*, 1, 37-54. <https://doi.org/10.24093/awej/covid.3>
- Socrative, (2022, 12 Haziran). Socrative. <https://socrative.com/> 12 Haziran 2022 tarihinde alınmıştır.
- Syafrizal, S., & Pahamzah, J. (2020). Language assessment in English language teaching: A washback of Indonesian students' test in COVID 19 situation. *Journal of Southwest Jiaotong University*, 55(4), 1-10. <https://doi.org/10.35741/issn.0258-2724.55.4.40>
- Şen, E. Ö. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitim yoluyla TV'de yayınlanan ortaokul matematik derslerini değerlendirme çalışması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40), 71-83. <https://dergipark.org.tr/en/pub/zgefd/issue/66186/898850>
- Tatlı, Z. & Gündoğdu, E. (2017). Kavram öğretiminde Web 2.0, Tatlı, Z. (Ed.), *Puzzle Maker*, içinde (s.324-334). Pegem Akademi.
- Uslu, E. M., & Genç, S. Z. (2022). Çevrimiçi eğitim değerlendirme ölçeği (ÇEDÖ) geliştirme çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 56(56), 22-43. <https://doi.org/10.15285/maruaebd.1021748>
- Vegas, E. (2020, 14 April). *School closures, government responses, and learning inequality around the world during COVID-19*. Brookings. <https://www.brookings.edu/research/school->

[closures-government-responses-and-learning-inequality-around-the-world-during-covid-19/](#) adresinden erişilmiştir.

- Yalçın, S. (2022). Arapça kelime öğretiminde Web 2.0 araçlarının önemi ve materyal hazırlama uygulamaları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(1)*, 517-538. [Google Scholar](#).
- Yavuz, M., Kayalı, B., Balat, Ş. & Karaman, S. (2020). Salgın sürecinde Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının acil uzaktan öğretim uygulamalarının incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi, 49(1)*, 129-154. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.784822>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yörük, T. (2021). Practitioners' opinions on student assessment process in distance education in the context of educational technologies. *Shanlax International Journal of Education, 9(2)*, 12-17. <https://doi.org/10.34293/education.v9i2.3552>

Extended Summary

Introduction

Distance education refers to a collection of practices that are not constrained by time or location. It addresses the lifelong learning needs of individuals and ensures equal educational opportunities through the utilization of various educational technologies (Can, 2020; Kaya, 2002). To address the interruption of education at all levels in Türkiye and globally during the pandemic, emergency remote education (ERE) initiatives were implemented (Bozkurt, 2020). One of the primary issues and controversies surrounding emergency remote education is centred on the evaluation and assessment process. The unpreparedness of educational institutions for the COVID-19 pandemic has prompted many countries to temporarily suspend pass/fail assessment and evaluation systems (Bozkurt et al., 2020). Instead of traditional exams, online assessments have been implemented, raising concerns about their validity and reliability. Using suitable and efficient assessment tools is crucial for evaluating the student's progress and academic achievement, as well as showcasing the efficacy of the curriculum, teaching approach, and instructional resources. During the pandemic, evaluation and assessment practices have been identified as a significant area of concern. It has been observed that the current strategies in place are ineffective, and inadequate in terms of promoting equality, justice, and objective evaluation. The studies conducted during the COVID-19 pandemic have highlighted the importance of implementing diverse evaluation and assessment methods for various K-12 courses. It has also emphasized the need for using suitable online assessment practices for these courses. The creation of indications regarding the appropriateness of technologies that can be employed on a per-branch basis might yield valuable insights for distance educators. The objective of this study was to uncover the online evaluation and assessment techniques used by twelve secondary school teachers from different subject areas during the era of distance education, focusing on the character of the respective courses.

Method

In this study, a case study model, which is a qualitative research approach, was used to provide a detailed description of the motivations, effects, and outcomes of the evaluation and assessment methods employed in distance education by various subject teachers. A case study is a qualitative research method that aims to comprehensively analyze and explain the factors and outcomes of a specific event or circumstance (Yıldırım & Şimşek, 2008, p. 39). The study included

a total of 11 participants, 4 females and 7 males. These participants were instructors from various branches, working in 2 distinct public schools located in the province of Trabzon. The study used a semi-structured interview format consisting of 10 questions about the evaluation and assessment procedures used in distance education. The data obtained from the interviews were examined using content analysis in the study.

Findings

The perspectives of teachers on assessment procedures in distance education are influenced by seven dimensions: the nature of the course, the attitude of the teacher, the assessment methods and tools used, the characteristics of the learners, the provision of feedback, the learning outcomes, and the validity and reliability of the assessments. The teacher attitude dimension encompassed an examination of theoretical and applied teachings about the nature of the course dimension, the instructor's attitudes towards the lesson, the student, the teaching process, and the learning environment. The predominant approaches and tools in use include homework and project-based assignments, verbal, written, and multiple-choice assessments, performance-based evaluations, as well as peer assessment and rubrics. The teacher's perspectives on learner traits were categorized into cognitive, emotional, physical, and social themes. The teacher's statements encompass the dimensions of learning outcomes, specifically focusing on the process-oriented aspect. Additionally, the statements address the validity of these results, considering factors such as scope, criterion, and structure. Furthermore, the statements also touch upon the reliability of the outcomes, taking into account aspects such as determination, consistency, sensitivity, and objectivity. The influence of the course nature, teacher attitude, and learner characteristics on online assessment has been noted. It is imperative to thoroughly analyze the procedure associated with these three characteristics and perform research to streamline the online evaluation process. For instance, how can tools that are appropriate for the specific nature of the lesson be utilized? Additionally, how can teachers' attitudes be changed in relation to this matter? Lastly, how could personalized evaluations be conducted based on the unique qualities of the learners? Questions like these highlight the need to further explore these dimensions. However, the positive and negative impacts of methods and tools, feedback, learning outcomes, validity, and reliability dimensions on the online assessment process in distance education can be assessed as the facilitating and limiting factors of this process. Within this setting, it is possible to analyze each dimension individually in order to enhance their facilitating roles. For instance, the theme of methods and tools can be limited because the tool being used does not completely align with the assessment requirements of the course. Within this particular framework, an examination can be conducted to determine the causes behind this state of affairs. An important aspect of course evaluation is the integration of appropriate technology in relation to the subject, while also considering the method-tool and course relationship within a multiple structure. The findings revealed the roles of feedback, learning outcomes, validity, and reliability as both facilitators and limitations.

Discussion & Conclusion

There is a distinction between the codes assigned to theoretical courses and applied courses based on the nature of the course. Process assessments employing technology-supported homework and project-based methods are predominantly utilized in theoretical courses such as Science. Conversely, in applied courses like Arabic and English, voice communication centred on verbal communication skills, with active student participation, assumes a significant role. In this context, it has been noted that besides the theoretical courses that utilize homework, projects, and

performance-based methods, there is also an incorporation of technological tools and environments (such as sound recording and chat platforms) that integrate verbal, written, and multiple-choice assessment tools into the learning processes. Similarly, when analyzing teachers' perspectives on the assessment process in distance education, it is important to consider their attitudes towards the course, students, teaching process, and learning environment. Within this context, certain teachers have adapted their face-to-face teaching methods to distance education, while also using alternative assessment and evaluation techniques to enhance their lessons with technological support. These teachers demonstrate a more inclusive and evaluative approach towards students, prioritizing communication and displaying a supportive and guiding attitude.